

Оксана Пригорницька,

мол. наук. співроб. відділу оперативної інформації СІАЗ
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

БІБЛІОТЕЧНИЙ БЛОГ ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ БІБЛІОТЕКИ ТА КОРИСТУВАЧА

У статті розглянуто шляхи розвитку й поширення бібліотечних блогів, проаналізовано переваги використання новітніх технологій для покращення комунікації між бібліотекою та користувачем.

Ключові слова: Інтернет, бібліотека, блогосфера, бібліотечний блог, блогер, блог-платформа, контент.

Останнім часом бібліотечне обслуговування зазнало значних змін, які пов'язані з використанням комп'ютерів, цифрових технологій та Інтернету. Нові технології спрощують процеси передавання запиту, отримання та доставки інформації. Однак із зростанням використання електронних ресурсів знижується відвідуваність бібліотек. Сучасне покоління виросло з комп'ютерами і легко орієнтується у віртуальній реальності. Для нього Інтернет – це не тільки джерело інформації, а й місце спілкування, співпраці та самовираження, що змушує бібліотеки шукати новітні підходи до обслуговування читача. Так, за даними Державної служби статистики України кількість користувачів мережі Інтернет в Україні станом на 1 квітня 2014 р. становила 6122,5 тис. абонентів, що на 11,2 % більше, ніж минулого року [1].

Бібліотеки прагнуть активно використовувати можливості всесвітньої павутини в повсякденній практиці і шукають інноваційні шляхи надання послуг. Багато бібліотек успішно рекламують свої ресурси і послуги за допомогою блогів, і не дивно, що сегмент бібліотечних блогів в інтернет-середовищі невпинно зростає. Для «просунутих» бібліотекарів блог – це ще одна можливість для реклами бібліотек і їх сервісів.

Блог (також блог, англ. blog, від web log, «мережевий журнал чи щоденник подій») – це веб-сайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості [2].

Дослідники блогосфери висувають різні версії появи блогів і називають їхніми засновниками різних осіб. Проте відома точна дата народження

терміна weblog: 17 грудня 1997 р. Д. Барджер (Jorn Barger) творець і редактор інтернет-щоденника Robot Wisdom уперше використав цей термін, утворений із фрази logging the web = веду щоденник у мережі [3].

У бібліотечній сфері першим вважають блог Librarians' Site du Jour (<http://jennyscybrary.lishost.org/sitejour.html>) Д. Левін (Jenny Levine), створений у 1995 р., який проіснував до 1999 р. [4].

Окремим аспектам функціонування блогосфери присвячені роботи О. Федорова, І. Артемонової, К. Аляб'євої, О. Романюк, Л. Ткачук.

Особливостям використання бібліотечних блогів присвячені роботи І. Терещенко, Л. Чернявської, Г. Булахової.

Пропонована наукова розвідка присвячена розгляду шляхів розвитку та поширення бібліотечних блогів, аналізу переваг використання новітніх технологій для покращення комунікації між бібліотекою та користувачем.

Українські бібліотечні блогери найчастіше користуються платформами Blogger та WordPress.

WordPress – платформа, яка забезпечує створення, коригування та роботу з контентом. Вона написана на мові PHP і використовує структуру баз даних MySQL. Сервіс користується популярністю, надаючи можливість створення інтернет-продукту різної складності й насиченості. Ресурс має відкритий вихідний програмний код, що робить програму більш гнучкою та різноплановою. Популярність цього блог-ресурсу обумовлена простим інтерфейсом і багатим функціоналом базових пропозицій. Статистика трафіку, оптимізація пошуку, теми, фільтри анти-спам – це неповний список загальнодоступних можливостей. За окрему плату може бути надано: особисті домени, поліпшені ресурси й різноманітні додаткові бонуси. WordPress використовують і великі портали, і початківці блогери, знаходячи в цьому ресурсі потрібний комплекс інструментів.

Іншим проектом, призначеним для блогінгу, який сприяв популяризації цього виду інтернет-діяльності, є платформа Blogger. У 1999 р. компанія Puga Labs запустила цей сервіс, призначений для спрощеного ведення онлайн-щоденників. Уже у 2003 р. Blogger став частиною корпорації Google і почав більш динамічний розвиток. У 2004 р. у блог-сервіс був інтегрований фотохостинг Picasa, на порядок полегшивши роботу і обмін фотоконтентом. У серпні 2006 р. сервісне обслуговування платформи було вдосконалено та розширено її можливості. Користувачі змогли обмежувати доступ до своїх сторінок, ведучи приватні вузьконаправлені блоги. Також почався переклад наповнення Blogger на сервера компанії Google.

Сьогодні цей сервіс дає можливість вести колективні блоги, розташовувати свої роботи на окремому домені, заробляти, публікуючи рекламу від Google. Крім того, Blogger володіє широкими можливостями оформлення і роботи зі стилями. Усе це зумовило серйозну популярність даної блог-платформи. А в 2013 р. навіть з'явилася спеціалізована пошукова система БлогоПоиск [5].

Значна частина блогерів не хоче читати і писати великі тексти, тому зростає кількість мікроблогів. Їх особливості – лаконічність повідомлень, зручність і швидкість підготовки постів. Найпопулярнішим сервісом для мікроблогінгу є Twitter. Твіттер (Twitter; від англ. twitter – цвірінькати, щебетати) – соціальна мережа, яка є мережею мікроблогів, що дає змогу користувачам надсилати короткі текстові повідомлення (до 140 символів), використовуючи SMS, служби миттєвих повідомлень та інші програми [6].

Він дає можливість спілкуватися з цікавими людьми, оперативно обмінюватися інформацією. Бібліотечні твіти можуть містити у собі посилання на корисний матеріал, на новини, що стосуються бібліотечної діяльності, на інтерв'ю з цікавою людиною, анонси різноманітних заходів, професійні поради чи рекомендації, привітання читачів зі святом. Як приклад, можна навести сторінки у Twitter Науково-технічної бібліотеки ім. проф. І. Г. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (<https://twitter.com/LibraryKPI>) та Національної історичної бібліотеки України (<https://twitter.com/HistoricalLib>).

Надзвичайна популярність блогів зумовлена двома головними обставинами: по-перше, публікувати інформацію в Інтернеті за допомогою блогів досить легко – фактично, створення нового посту зводиться до набирання його тексту у відповідному полі та відправки його на сервер шляхом натисканням кнопки «Публікувати» (англ. – Publish) або подібної. Після цього пост зберігається на сервері, який автоматично формує веб-сторінки, різні посилання, додає стиль форматування тощо (такі серверні програми називаються системами управління змістом – англ. – Content Management Systems або CMS). Тому користуватися блогом не важче, ніж простим текстовим редактором. Друга причина – це моментальна доступність в Інтернеті опублікованої інформації.

Людей, що ведуть блог, називають блогерами. Сукупність усіх блогів всесвітньої павутини прийнято називати блогосферою [7].

Сьогодні бібліотечна блогосфера виступає своєрідним «дзеркалом життя», що відображає як актуальні проблеми суспільства, так і думку

з цих проблем бібліотечного співтовариства. Блоги стали повноправним джерелом контенту і увійшли в життя сучасної людини як зручні та швидкі канали передачі інформації. Блоги роблять бібліотеки та бібліотечних працівників ближче до користувачів.

Бібліотечний блог для сучасної бібліотеки – це:

– майданчик для користувачів (читачів), залучених із соціальних мереж, більшість з яких лояльні саме до блогів, а не до офіційних бібліотечних сайтів;

– використання інструментів і методів комунікації в Інтернеті, які не традиційні для сайтів бібліотек, але оптимально підходять під формат блогу бібліотеки;

– створення корпоративного ресурсу з достатньою кількістю тематичного контенту, оптимізованого під пошукові системи (який регулярно додається), що дає змогу постійно залучати цільових відвідувачів до бібліотеки;

– побудова зв'язку з користувачем (читачем) через передачу відчуттів особистісного аспекту співробітників і внутрішнього життя бібліотеки;

– донесення до аудиторії позиції бібліотеки в неофіційному вигляді.

Блог – це одночасно і офіційна, і неофіційна позиція;

– тестування нових ідей [8, с. 14–15].

Класифікувати бібліотечні блоги можна за такими ознаками:

1) типом бібліотек:

– шкільні (блог шкільної бібліотеки Вільнянської гімназії «Світоч» «Бібліокозубець» (<http://svitochbiblio.blogspot.com/>);

– вузівські (блог бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського (<http://vspu-library.blogspot.com/>);

– публічні (блог центральної публічної бібліотеки м. Комсомольськ (<http://lib-pub.blogspot.com/>);

– наукові (блог Херсонської обласної наукової медичної бібліотеки (<http://medlib.blog.net.ua>);

2) належністю:

– авторські (блог Тетяни Ярошенко – директора наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» «Могилянська Бібліотекарка» <http://kmalibrary.blogspot.com/>);

– офіційні блоги при бібліотеках (блог Центральної бібліотеки для дітей ім. Шури Кобера та Віті Хоменко м. Миколаїв «Библиотека города N» (<http://kinderlibrary.wordpress.com/>);

3) стилем оформлення:

– текстові – Блог рекомендацій книг для читання від бібліотекарів Києва «Booket від бібліофлористів» (<http://tec-book.blogspot.com/>);

– фотоблоги – «Бібліородзинки. 365» – українсько-польський проект, започаткований Львівською обласною бібліотекою для дітей, Публічною бібліотекою міста Кросно та Херсонською обласною бібліотекою для дітей (<http://bibliorodzynki365.com.ua/>);

– відеоблоги – «BiblioTemaTV» Національної бібліотеки України для дітей (<http://nbukids.tumblr.com/>), Відеоблог Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки м. Київ «СтоЛична бібліотека» (<http://lesilib.tumblr.com/>).

Точна інформація стосовно кількості бібліотечних блогів в Україні відсутня. Так, за даними порталу «Бібліоміст», який є результатом спільної роботи Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства культури України та Української бібліотечної асоціації (УБА), на сьогодні налічується майже 200 блогів, які висвітлюють бібліотечну справу (<http://bibliomist.org/ua/resursi/bibliotechni-blogi>). Блог «Миры библиотек» наводить перелік з 52-х бібліотечних блогів з України, які частково, або повністю ведуться російською мовою, та 250 бібліотечних блогів, які ведуться українською мовою (http://myblogluba.blogspot.com/p/blog-page_3686.html), а за результатами перепису бібліотечних блогів у 2013 р. кількість їх з України становить 312 (<http://myblogluba.blogspot.com/2013/11/perepisibblogov.html>). Разом з тим тільки в Українській бібліотечній асоціації діє шість блогів (блог з адвокатури, блог «Доступ громадян до офіційної інформації: роль бібліотек», Молодіжна секція УБА, Онлайн-майданчик «Електронна книга у бібліотеці», а також блоги, що ведуть члени Президії УБА «Блог «Творчість та інновації в українських бібліотеках» та «Авторське право в бібліотеках»), на сайті Національної бібліотеки України для дітей (<http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5821>) наведена інформація про 91 блог дитячих бібліотек, а блог Bibliomistok Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тимирязєва (http://blog.library.vn.ua/p/blog-page_25.html) наводить дані про 43 блоги бібліотек Вінниччини. Крім того, на жаль, у наведених переліках присутні бібліотечні блоги, які фактично припинили своє існування або тривалий час не оновлювалися. Так, посилання на адресу блогу ЦБС Дніпровського району м. Київ не працює (<http://dniprlib.blogspot.com/>), а блоги Новоград-Волинської районної бібліотеки для дорослих ім. Лесі Українки «Бібліотечний острів» (<http://bibostriv.blogspot.com/>) та Андрушівської районної бібліотеки «Книжкова павутинка» (<http://knyzhkovapavutynka.blogspot.com/>) оновлювалися

востаннє в березні 2013 р. Подібні ситуації непоодинокі і можуть відбуватися внаслідок різних причин: закінчилися ідеї для постів, не виконана мета створення блогу, тематика блогу не знайшла відгуків, або навіть отримала критичні висловлювання, а також просто відсутність у бібліотеці працівника, який би фахово міг продовжувати ведення блогу.

Серед переглянутих блогів найбільш у читачів користуються популярністю блог Центральної бібліотеки для дітей міста Миколаєва «Бібліотека города N» (<http://kinderlibrary.wordpress.com>), який відвідало, за даними лічильників відвідувань блогу, розташованих на сторінках станом на кінець травня 2014 р., 596,606 читачів; блог Національної бібліотеки України для дітей «НБУшка» (<http://nbukids.wordpress.com>) – 357,379 переглядів; блог психолога Національна бібліотека України для дітей Майданіч Марини «Психолог у бібліотеці» (<http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com>) – 334,326 переглядів; блог Методичної служби публічних бібліотек Києва (<http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com>) – 335,769 переглядів; блог «Творчість та інновації в українських бібліотеках» (<http://libinnovate.wordpress.com/>) призначений фахівцям бібліотечної справи, усім, хто цікавиться інноваціями в бібліотечно-інформаційній діяльності, новітніми інформаційними технологіями, їх застосуванням у бібліотеці з метою покращання доступу громадян до інформації. Блог висвітлює авторську позицію стосовно актуальних питань розвитку бібліотечної справи (Валентина Пашкова, віце-президент Української бібліотечної асоціації – модератор блогу). За час існування блогу його відвідали 324,078 разів; блог «Книжковий бульвар» (<http://izmchldbibl.blogspot.com/>) Центральної дитячої бібліотеки м. Ізмаїл (переможець у 2012 р. в номінації «Бібліотечные блоги для детей и юношества») – 269,047 переглядів; блог «Книжковий континент» (<http://booknazy.blogspot.com/>) авторського колективу Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова, де читач може поділитися враженнями від прочитаного, запитати пораду або допомогу в пошуку книг, поспілкуватися з людьми, які розділяють його інтереси. Загальна кількість переглядів сторінки становить 74,762.

Бібліотеки почали активно використовувати свої ресурси для інформування громадян про діяльність органів державної влади. Так, блог Української бібліотечної асоціації (УБА) «Доступ громадян до офіційної інформації: роль бібліотек» (<http://govinfolibrary.wordpress.com/>), який започатковано в рамках проекту «Створення мережі пунктів доступу громадян до офіційної інформації» за підтримки Програми сприяння парламенту, покликаний сприяти фахівцям книгозбірень у вдосконаленні

організації доступу громадян до інформації органів державної влади. На сьогодні до мережі Пунктів доступу громадян вже приєдналося 944 бібліотеки України. Блог пропонує до уваги читачів різноманітні бібліотечні продукти, у тому числі видання Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ), Національної юридичної бібліотеки (НЮБ) Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. А саме:

- Громадська думка про правотворення. Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу правової електронної інформації;
- Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти. Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів.

Станом на 28.05.2014 р. блог відвідало 105,720 читачів.

Необхідно зазначити, що відсутність лічильників відвідувань у деяких блогах не дала можливості повною мірою проаналізувати їх популярність.

Підсумовуючи, варто зазначити – незважаючи на те що блог, як інструмент інтернет-комунікації читача і бібліотеки, почав використовуватися бібліотеками недавно, його ефективність доведена практикою. Бібліотеки отримали можливість оперативно інформувати своїх читачів про події в бібліотеках, просувати свої інформаційні продукти й послуги, скоординувати зусилля бібліотечних фахівців в обговорення і визначення оптимальних шляхів розвитку бібліотечної сфери, підтримувати зворотний зв'язок з користувачами.

Список використаних джерел

1. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Блог [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Блог>. – Назва з екрана.
3. Блог «Знай-ка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://znay-ka.blogspot.com/2013/06/100_21.html. – Назва з екрана.
4. The Huffington Post [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.huffingtonpost.com/jenny-levine/>. – Title from the screen.
5. *Островский С.* Блог-платформы делают создание блогов общедоступным [Электронный ресурс] / С. Островский // GRIDDER. – Режим доступа: <http://gridder.ru/internet/blog-platformy-delaют-создание-blogov-obshhedostupnym/>. – Загл. с экрана.
6. Твітер [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Твіттер>. – Назва з екрана.

7. Блог [Электронный ресурс] // Википедия. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Блог>. – Загл. с экрана.

8. Федоров А. О. Библиотечная блогосфера: В чем феномен библиотечного блога? / А. О. Федоров ; Рос. гос. б-ка. – М. : Пашков дом, 2013. – 85 с.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2014.

Oksana Pryhornytsra,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

LIBRARY BLOG AS A COMMUNICATION LIBRARY AND USER

The article discusses the development and dissemination of library blogs, analyzes the advantages of using the latest technology to improve communication between the library and the user.

Keywords: Internet, library, the blogosphere, the library blog, blogger, blog platform, content.

Оксана Пригорницкая,

мл. науч. сотр. отдела оперативной информации «СИАЗ»

Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

БИБЛИОТЕЧНЫЙ БЛОГ КАК СРЕДСТВО КОММУНИКАЦИИ БИБЛИОТЕКИ И ПОЛЬЗОВАТЕЛЯ

В статье рассматриваются пути развития и распространения библиотечных блогов, анализируются преимущества использования новейших технологий для улучшения коммуникации между библиотекой и пользователем.

Ключевые слова: Интернет, библиотека, блогосфера, библиотечный блог, блоггер, блог-платформа, контент.